

Standaardmolen 't Veertje :
beschermd monument
Sint-Annastrand Antwerpen-Linkeroever

Greet Plomteux,

Erfgoedconsulente op rust

greet.plomteux@gmail.com 0485 82 67 49

Standaardmolen 't Veertje :
beschermd monument
Sint-Annastrand Antwerpen-Linkeroever
Stand van zaken augustus 2021

Kennisgeving aan :

Ministerie van de Vlaamse Overheid:

Matthias Diependaele, Vlaams minister bevoegd voor Wonen en Onroerend

Erfgoed, Financiën en Begroting

Lydia Peeters, Vlaams minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken

Zuhal Demir, Vlaams minister bevoegd voor Omgeving, Justitie, Toerisme en

Energie

College van Burgemeester en Schepenen van de stad Antwerpen

Erfgoedverenigingen

Actiegroepen

Iedereen die zich zorgen maakt over de toekomst van 't Veertje en Sint-Annastrand'.

Geachte Heer, Mevrouw,

Gelieve hierbij het pleidooi te vinden dat is opgesteld n.a.v. de preciaire situatie waarin de beschermde standaardmolen 't Veertje op Sint-Annastrand, Antwerpen-Linkeroever zich nog steeds bevindt en waarvan de erfgoedwaarden onlosmakelijk verbonden zijn met zijn huidige locatie. Namens de meer dan duizend ondertekenaars van de petitie in 2019 voor het behoud van deze molen in situ, de molenaars en namens iedereen die zich zorgen maakt over de toekomst van dit unieke erfgoed, vragen wij u deze tekst ernstig te nemen, de juiste standpunten te verdedigen en dientengevolge de juiste maatregelen te treffen.

Voorgeschiedenis:

De standaardmolen 't Veertje op Linkeroever werd op 10/06/1992 beschermd als monument.

Overgebracht van Kwaadmechelen, waar hij voor de aanleg van het Albertkanaal moest wijken, werd hij in 1937 op de Linkeroever heropgebouwd op de locatie waar hij zich nu nog steeds bevindt. De oprichting bovenop een horecazaak kaderde in de aanleg van het recreatiegebied nabij het Sint-Annastrand en maakte hem tot blikvanger en attractie voor omwonenden en bezoekers.

In 1971 werd de stad eigenaar van de molen. In de daarop volgende jaren zorgde architect en stedenbouwkundige Renaat Braem voor de inrichting en vormgeving van het café-restaurant samen met de aanleg en infrastructuur van het aanpalende zwembad. De molen zelf werd in 1974 door molenbouwer Walter Mariman vakkundig gerestaureerd. Latere verwaarlozing en stormschade hebben nooit tot zijn verwijdering geleid, integendeel. In 2001 oordeelde de stad Antwerpen dat het monument voldoende waardevol was om te worden heropgebouwd, Thomaes Molenbouw voerde de werken uit, en in 2008 werd de molen door 't Gebinte Molenbouw terug maalvaardig gemaakt. Sedertdien is hij in zijn vroegere functie als "machine" in ere hersteld.

In 2014 brandde de horecazaak onder de molen uit. De molen bleef gespaard. De schade aan het paviljoen werd niet hersteld.

Door zijn hoge ligging op dit paviljoen en door de nabijheid van de Schelde zijn alle voorwaarden voor een optimale windvang aanwezig. Molenaars van de vzw Levende Molens houden de molen op vrijwillige basis open, leiden er individuele bezoekers en (school)groepen rond, laten zien hoe een (standaard)molen werkt en waarvoor hij dient, voeren kleine herstellingen uit. Alleen door het in stand houden van zijn functie kan hij op lange termijn blijven voortbestaan.

Op 29/08/2019 verscheen in het Laatste Nieuws een artikel over de onzekere toekomst van de molen op Linkeroever, op 30/08/2019 was hierover een uitzending op ATV, lokale mensen en organisaties begonnen zich te roeren. Officieus deden geruchten de ronde dat de molen zou verdwijnen/verplaatst worden, officieel stond er (nog) niets vast.

In de vorige versie van het voorontwerp-RUP Sint-Anneke Plage - Antwerpen, opgemaakt na de goedkeuring van het masterplan door het college van burgemeester en schepenen in het najaar van 2016, stond dat behoud in situ niet noodzakelijk was - het advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed luidde anders - en werd er verder met geen woord over herwaardering en integratie van de molen gerept, noch in situ, noch elders.

In de herziene versie van het voorontwerp-RUP wordt alleen de juridische status van de molen als beschermd monument vermeld. De mogelijkheid van het verdwijnen van de molen is hier geschrapt zodat het beschermingsbesluit van het monument onverminderd van toepassing blijft. Van herwaardering of integratie is er nog steeds geen sprake.

In de nota met aanvullingen op het onderzoek tot M.E.R., zijn de volgende adviezen van de Provincie Antwerpen en van het Agentschap Onroerend Erfgoed opgenomen:

Rubriek 10.6 Provincie Antwerpen - Departement Ruimte, Erfgoed en Mobiliteit stelt dat op de landschapskaart van de provincie Antwerpen de windmolen als cultuurhistorisch en ruimtelijk-structurend landschapselement is aangeduid.

Rubriek 10.9 Agentschap Onroerend Erfgoed stelt dat volgens het onroerenderfgoeddecreet de Vlaamse Regering een besluit tot definitieve bescherming geheel of gedeeltelijk kan wijzigen of opheffen als:

1. De erfgoedwaarden van het beschermd goed onherstelbaar aangetast of verloren zijn gegaan;
2. Een verplaatsing van het goed noodzakelijk is voor het behoud ervan;
3. De gehele of gedeeltelijke wijziging is vereist omwille van het algemeen belang.

Aangezien geen van deze bepalingen van toepassing zijn op de molen 't Veertje, is een verplaatsing van het monument - die de opheffing van de bescherming inhoudt - juridisch niet mogelijk.

Verplaatsing / verwijdering van deze molen zal bovendien een negatief effect hebben op de erfgoedwaarden van Sint-Annastrand en van de molen zelf.

De molen is in 1937 op deze plaats neergezet als 'sieraad van Sint-Anneke' en bij latere ontwerpen steeds meegenomen en geïntegreerd in de aanleg van Sint-Anneke. De molen maakt deel uit van haar geschiedenis. Zijn erfgoedwaarde is onlosmakelijk verbonden met de huidige locatie.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed vraagt bijgevolg het behoud van de molen op de huidige locatie en het opnemen van bepalingen in de voorschriften van het RUP met het oog op behoud en/of verbetering van de windvang.

Het advies van het Agentschap sluit elke andere optie dan behoud van de molen in situ uit.

Op 29 juni 2020 stelde de gemeenteraad dit ontwerp-RUP voorlopig vast.

Het openbaar onderzoek liep van 17 augustus 2020 tot en met 15 oktober 2020.

In de publiekstoelichting op 16 september 2020 (Online infomoment RUP Sint-Anneke Plage) kwam de molen nergens ter sprake. Als antwoord op een vraag uit het publiek wat de plannen zijn voor de molen werd verwezen naar de bestuursakkoorden van de stad en het district Hoboken. We lezen: "De molen is een beschermd monument. We zijn nu aan het bekijken of we hem kunnen verplaatsen, of dit technisch mogelijk is en of er een

goede nieuwe locatie kan gevonden worden. Dit staat echter los van het voorliggende RUP.”

Kan een bestuursakkoord op een lager beleidsniveau een ministerieel besluit juridisch ongedaan maken? En zo ja, op welke gronden? Loopt de stad niet op de feiten vooruit? Wat is de waarde van een RUP als het aanwezige, wettelijk beschermd erfgoed er niet in verankerd wordt?

De deadline voor de definitieve vaststelling van het RUP liep af op 12 april 2021, ze is dus al ruim vier maanden overschreden; de extra verlenging van 30 dagen als gevolg van de Corona-pandemie kan geen excuus zijn.

In het voorliggende RUP ligt de molen in de Zone voor Gemengde Functies Ge3. In deze zone zijn zowel sport, spel, ontspanning, cultuur, toerisme, hotel en horeca mogelijk. Inzake recreatie zijn zowel dag- als verblijfsrecreatie toegestaan. Ook openbare dienstverlening, gemeenschapsvoorzieningen en - nog maar eens - cultuur zijn toegestaan.

De molen scoort alvast op de punten: ontspanning, cultuur en toerisme, het paviljoen onder de molen kan terug een horecazaak worden en/of als museum, kunstgalerij, educatief centrum rond windenergie, overdekte speelruimte, verhuurbedrijf voor strandstoelen en windschermen, ambachtelijke bakkerij,... worden herbestemd. De brand heeft de stabiliteit van het gebouw onder de molen niet aangetast. Hoe zou het anders zeven jaar later nog steeds het gewicht van de molen : 30 ton vermeerderd met de kracht van de wind op de wieken kunnen dragen en geen enkele barst vertonen?

Door het behoud van de molen in situ wordt de beoogde ontwikkeling van Sint-Annastrand- doorwaadbaar parkgebied met recreatieve invullingen - op geen enkele wijze afgeblokt.

Het is de plicht van elke vergunningverlener om geen vergunning te verlenen die ingaat tegen de goede ruimtelijke ordening en daarvan maken cultuurhistorische aspecten, in dit geval de molen, deel uit.

Onderzoeksrapport Tussen hemel en aarde

Eind juni 2021 verscheen het ‘Onderzoeksrapport Tussen hemel en aarde. Een herwaardering van het windmolenerfgoed in Vlaanderen’. Het werd opgemaakt door het Agentschap Onroerend Erfgoed Wetenschappelijke Instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Omgeving, in opdracht van Vlaams minister Matthias Diependaele, bevoegd voor Onroerend Erfgoed en Wonen, Financiën en Begroting.

In een vergelijkende analyse werden alle 196 reeds beschermde en 11 beschermenswaardige windmolens in Vlaanderen op hun erfgoedwaarde en/of behoudsperspectief onderzocht.

In de hierna volgende tekst worden de uitgangspunten en criteria die in dit onderzoek zijn gebruikt overlopen en getoetst/gekoppeld aan de erfgoedwaarden, het behoudsperspectief en de achtergrondinformatie, die van toepassing zijn op de standaardmolen ‘t Veertje, Sint-Annastrand te Antwerpen-Linkeroever.

Om tegenstrijdigheden te vermijden en omdat de formulering niet kon worden verbeterd zijn vele passages uit het rapport letterlijk overgenomen.

De uitgangspunten die werden gehanteerd zijn:

I. De Decretale Erfgoedwaarden,

bepaald in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, ruimtelijk-structurende, sociale, stedenbouwkundige, technische, volkskundige en wetenschappelijke waarde. Deze lijst betreft een verfijning en verbreding van de zes erfgoedwaarden uit het 'decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten'.

Elk onroerend goed en dus ook een windmolen met zijn omgeving kan worden beschermd omwille van één of meerdere erfgoedwaarden.

De toegekende waarden moeten van algemeen, bovenlokaal - voor Vlaanderen als geheel - belang zijn, zonder voorbij te gaan aan de realiteit dat elke vorm van waardevol onroerend erfgoed uiteindelijk ook lokaal verankerd is.

De belangrijkste waarden die aan windmolens worden gekoppeld zijn

1. De **historische** (de socio-economische betekenis),
2. de **industrieel-archeologische** (de afleesbaarheid van het historisch productieproces, de aanwezigheid van het staande en gaande werk),
3. de **culturele** (Vlaanderen is de bakermat van de standaardmolens),
4. de **technische** (de windmolen staat voor meer dan negen eeuwen technische ontwikkeling), die alle op 't Veertje van toepassing zijn.

Zijn laat-achttiende eeuwse oorsprong, zijn aanvankelijk socio-economische functie, zijn bewogen levensverhaal, zijn verwijzing naar het rijke, doch verdwenen molenbestand van de stad zijn slechts een greep uit de waaier aan historische waarden die hij vertegenwoordigt. Bovendien verwierf hij een belangrijke historische waarde als katalysator in de ontwikkeling van het toerisme op de Linkeroever, meer bepaald Sint-Annastrand, een rol die hij als toekomstgericht model voor duurzaamheid en ambachtelijkheid moet kunnen blijven vervullen.

De ruimtelijk-structurende waarde op de huidige locatie werd in het advies van het Provinciebestuur onder de aandacht gebracht.

Zoals de meeste historische windmolens in Vlaanderen is 't Veertje een korenwindmolen.

Als typisch Kempische standaardmolen : kort gerokt, met gesloten voet en twee zolders, in oorsprong eind 18de eeuws, vakkundig gerestaureerd, na stormschade authentiek heropgebouwd, volledig intact, draai- en maalvaardig, heeft hij een aanzienlijke industrieel-archeologische waarde.

De esthetische waarde als ervaring van zintuigelijke schoonheid wordt door zijn de prachtige ligging in de Scheldebocht nóg meer benadrukt.

De artistieke waarde blijft meestal beperkt tot kleine interventies, in het geval van 't Veertje, een windvaan in de vorm van een bazuin spelende zeemeermin.

De architecturale waarde: de molen op Sint-Anneke maakt deel uit van het oeuvre van een toonaangevende architect. Voor de restauratie van deze molen werd in de jaren 1970 beroep gedaan op de modernistische architect Renaat Braem, die ook instond voor het

ontwerp van het café-restaurant onder de molen. Aan deze molen wordt dan ook bijkomend een architecturale waarde toegekend.

Aangezien iedere windmolen uniek is, is hij een essentiële, materiële bron voor wetenschappelijke kennis.

II. Selectiecriteria:

1. Zeldzaamheid: Antwerpen heeft nog welgeteld 1 standaardmolen. In het verleden waren standaardmolens hier, zoals trouwens overal in Vlaanderen zeer courant; nu is elke standaardmolen die verdwijnt er een te veel, zeker wanneer rekening wordt gehouden met het belang van de standaardmolens voor het windmolenerfgoed van Vlaanderen.

2. Representativiteit: 't Veertje is representatief voor de Kempische standaardmolen qua molentype, bouwperiode, oorspronkelijke functie, materiaalgebruik, technieken, maalinrichting,....

3. Herkenbaarheid, wordt opgedeeld in a) oorspronkelijkheid, die slaat op de aanwezigheid van historische erfgoedelementen: in 't Veertje zijn balken van de originele constructie met historische inscripties bewaard, b) in hoeverre er bij de reconstructie is teruggegrepen naar oorspronkelijke materialen en technieken: de typische kenmerken van de Kempische standaardmolen werden bij de reconstructie gerespecteerd en c) volledigheid: alle uiterlijke molenkenmerken zijn nog aanwezig.

4. Ensemble: de verschillende onderdelen van het erfgoedobject m.n. al het gaande en staande werk zijn bewaard. Het paviljoen waarop de molen werd opgericht maakt door zijn historische en architecturale waarde deel uit van het ensemble.

5. Context: de vroegere economische functie werd in het geval van de molen op Sint-Anneke in 1937 vervangen door een recreatieve die in de huidige context manifest aanwezig is en in de op het RUP voorziene 'make-over' beoogd wordt. Waarom kan 't Veertje niet - net zo goed als de stenen bergmolen van moeder Siska in Knokke-Heist - als toeristisch herkenningspunt op Sint-Annaplage worden geherwaardeerd? De historische context van 't Veertje wordt al bijna 85 jaar bepaald door zijn nieuwe functie waarvan de omliggende recreatieve elementen - zwembad, horeca, jachthaven, sport- en spelaccomodaties, camping, integrerend deel uitmaken. De recreatieve omgeving van de molen versterkt zijn huidige functie en vice versa.

III. Behoudsperspectief:

1. Bouwfysische toestand: de bouwfysische toestand van 't Veertje is op enkele punten na goed. In het verslag van Monumentenwacht worden dringende instandhoudingswerken aan het dak - de houten dakspanen (shingles) en de loden onderdelen - gesignaleerd. De afdekking van de staart, de hoofdbalk van het balkon, het hekwerk en de zeilen moeten worden hersteld en/of vervangen. Het binnenwerk is zeer goed maar kan door waterinfiltratie zoals bij de laatste hevige regens het geval was, snel worden aangetast en voor grote schade zorgen. De stad die eigenaar is van de molen heeft geen beheersplan opgemaakt. Nochtans zou dit de instandhouding op lange termijn en een gefaseerde subsidiëring ten goede komen.

2. **Beleving:** de goed zichtbare molen is draai- en maalvaardig en wordt op regelmatige basis of op aanvraag door een of meer molenaars van de vzw Levende Molens opengesteld voor individuele bezoekers en/of groepen (scholen, jeugdbewegingen,...); wandelaars, fietsers, de gebruikers van de waterbus of toevallige voorbijgangers, kinderen en bejaarden, binnen- en buitenlanders,... zijn zichtbaar verheugd als ze de molen zien draaien. Groot is hun verrassing als ze de molen ook vanbinnen bezoeken en de meestermolenaar zijn werking en geschiedenis toelicht. De meerwaarde van deze standaardmolen, als monument van techniek in bedrijf, ligt dan ook vooral in de cultureel-toeristische attractiviteit van zijn historische beleving.

3. **Toekomst:** de molenaars brengen de eigenaar in casu de stad Antwerpen op de hoogte van schade, noodzakelijke onderhoudswerken en boden hun medewerking aan voor het opstellen van een beheersplan. Op de vraag waarom er voor 't Veertje geen beheersplan is opgemaakt blijven we het antwoord schuldig.

4. **Maalvaardigheid:** de standaardmolen 't Veertje is draai- en maalvaardig. Hij beschikt over een intacte en operationele maalinrichting en draait op regelmatige basis.

5. **Windvang:** mede door zijn hoge ligging en de nabijheid van de Schelde zijn alle voorwaarden voor een goede windvang aanwezig. Aangezien wind de enige energiebron van deze molen is, is een goede windvang onontbeerlijk voor zijn werking.

IV. De nabijheid van de Schelde

en vooral zijn ligging in de Scheldebocht bezorgen de molen onovertroffen zichtrelaties met de Hogere Zeevaartschool, de toegang tot de Royers- en de Kattendijksluis, het Havenhuis, het gebouw van het voormalige Loodswezen, het MAS, de historische binnenstad, oude en nieuwe haveninstallaties, het windmolenpark,...

V. Maatschappelijk draagvlak:

het feit dat 't Veertje kan worden bezocht, draai- en maalvaardig is, over een goede gids-molenaar beschikt, heel bereikbaar is vanuit Antwerpen (vlakbij de aanlegsteiger van de waterbus), in een wandel- en fietsgebied ligt... zijn allemaal factoren die het maatschappelijk draagvlak versterken.

Het grote succes van de petitie in september-december 2019, voor het behoud van de molen op Sint-Annastrand, spreekt voor zich. Op 9 december 2019 werd ze aan de bevoegde schepen van de stad Antwerpen overhandigd. 1123 mensen ondertekenden deze petitie. De overhandiging werd officieel genotuleerd.

De openstelling op Open Monumentendag 2019 was een onverhoopt succes. Op de OMD van 2020 was de molen om gekende redenen niet opengesteld. Op de OMD van 12 september 2021 zijn we helemaal terug in feeststemming om iedereen op de molen welkom te heten en rond te leiden.

VI. Internationale uitstraling

De rijke, soms regionaal gekleurde schakering aan erfgoedelementen en -kenmerken die de houten en stenen bovenkruisers en in het bijzonder de typologisch meer

archaïsche standaardmolens karakteriseren maakt dat deze molens in Vlaanderen tot het meest waardevolle industrieel erfgoed van Europa behoren.

Het historische Vlaanderen is de bakermat van de standaardmolen met vermeldingen die tot het laatste kwart van de twaalfde - volgens sommige bronnen al de elfde - eeuw teruggaan. Meer dan bijvoorbeeld in Nederland bleef het windmolenerfgoed in Vlaanderen in al zijn diversiteit bewaard.

Windmolens tonen hoe de technologie van windenergie - die vandaag meer dan ooit als dé toekomst wordt gezien - gedurende eeuwen is geëvolueerd.

De nog bewaarde exemplaren zijn uitzonderlijke, en daarom ook bijzonder waardevolle - en kwetsbare! - getuigen van deze evolutie en de cruciale rol die windmolens hebben gespeeld als motor achter de ontwikkeling van techniek en mechanica. In de constructie van de houten staak- of standaardmolen zijn de basisprincipes van de mechanica tot een spectaculair hoogtepunt opgedreven.

Er wordt ernstig overwogen om in navolging van de Vlaamse begijnhoven, de belforten, recent de weldadigheidskolonie van Wortel, een aantal Vlaamse windmolens te laten erkennen als werelderfgoed.

De erkenning door Unesco zal ongetwijfeld het prestige van alle Vlaamse windmolens - inclusief 't Veertje - vergroten. Reden temeer om het zijn ereplaats op Sint-Annastrand te laten behouden.

VII. Een heikel punt...

De verplaatsing van een monument.

Na de brand in 2014 werden geen stappen ondernomen om het paviljoen onder de molen te herstellen en voor een nieuwe bestemming vrij te geven.

De molen bleef verder functioneren maar de verloederde omgeving kreeg gaandeweg de overhand op de aantrekkelijkheid van het monument.

De Vlaamse Waterweg, eigenaar van het paviljoen liet begaan, de stad Antwerpen, eigenaar van de molen trad niet op.

De wens van het district Hoboken om het Nello en Patrasche-verhaal op de toeristische kaart van Japan nog meer kracht bij te zetten door een molen op haar grondgebied te plaatsen, vond bijval bij het stadsbestuur dat zich op die manier van de 'doorn in haar oog' kon ontdoen.

De stad spaarde moeite noch geld om dit te verwezenlijken, gooide het op een akkoord met Hoboken, schreef in de stadsbegroting alvast 200.000€ in voor de verhuis van de molen, gaf hem geen plaats in het RUP, zweeg er in alle talen over in de publiekstoelichting en stelde een studiebureau aan om in Hoboken zeven mogelijke locaties te onderzoeken en het prijskaartje van de hele operatie te berekenen.

Geen enkele van de onderzochte locaties is geschikt: ze liggen of in de buurt van nog werkende of verlaten industriële constructies of in een natuurreservaat waar een molen sowieso zonevreemd is en zijn aanwezigheid strijdig met de voorschriften m.b.t. natuurbehoud en vogelbescherming.

Op geen enkele van deze locaties is er voldoende windvang om de werking van de molen te garanderen.

Er is geen verplaatsing naar een historische locatie voorgesteld: ter hoogte van Sint-Bernardsesteenweg nr. 1002 stond tot 1905, vóór de omgeving helemaal werd

dichtbebouwd, een standaardmolen; de naam van frituur “De Molen” op de hoek met de Eikenlei is het enige wat er van overblijft.

De belevingswaarde van de molen komt op geen enkele van de voorgestelde locaties in de buurt van de belevingswaarde op Sint-Anneke.

Het verhaal ‘A dog of Flanders’ werd in 1872 verzonden door de Engelse schrijfster Ouida - het verhaal speelt zich af in Vlaanderen, maar geen hond kan met zekerheid zeggen of dat in Hoboken was; Nello, een arme jongen, wordt tot ongenoegen van de rijke molenaar verliefd op diens dochter, de molenaar sterft, de molen vliegt in brand en de onfortuinlijke Nello krijgt de schuld in de schoenen geschoven. Het sprookje, dat in Vlaanderen vrijwel onbekend was / is maakte furore in Japan en werd voor Hoboken een toeristisch platform dat historisch nergens op gebaseerd is. In dit verhaal moest ‘t Veertje figuren.

Juridisch is een verplaatsing van een beschermd goed enkel mogelijk indien dit noodzakelijk is voor het behoud van de erfgoedwaarden ervan of vereist is omwille van het algemeen belang.

Het verplaatsen van windmolens wordt echt als allerlaatste optie beschouwd en mag enkel worden overwogen als dit de molen ten goede komt, rekening houdend met de erfgoedwaarde van de huidige en de toekomstige omgeving.

Molenverplaatsingen kunnen niet worden toegestaan in functie van de ontwikkeling van een omgeving als daar geen afdwingbare redenen voor zijn.

In het RUP staat nergens aangegeven dat de aanwezigheid van de molen voor de herinrichting van Sint-Annastrand in strijd is met het algemeen belang. De belangen die er wellicht zijn, zijn van een andere orde.

Daarbij komt dat in de verdeling van het budget voor het windmolenerfgoed de verplaatsing van een molen als laagste prioriteit is aangeduid. De beschikbare budgetten dienen optimaal te worden besteed aan het onderhoud van de beschermde molens.

De verplaatsing van een beschermd monument betekent declasseren op de oude locatie en een nieuwe beschermingsprocedure uitwerken op de nieuwe, binnen het huidige beschermingsbeleid een omslachtig, langdurig en arbeidsintensief proces; ook dat wordt betaald met gemeenschapsgeld.

Tot Slot

Wij vragen Matthias Diependaele, Vlaams minister bevoegd voor Wonen en Onroerend Erfgoed, de wetenschappelijke expertise van zijn administratie en haar adviezen, die aan de basis liggen van dit schrijven, ernstig te nemen en als minister bevoegd voor Financiën en Begroting het geld van de gemeenschap goed te besteden. De uiteindelijke beslissing om de molen op Sint-Annastrand te laten staan en naar behoren te laten onderhouden ligt bij hem.

De grond en het paviljoen waarop de molen staat zijn eigendom van de Vlaamse Waterweg en vallen onder de bevoegdheid van Vlaams minister Lydia Peeters, beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Zeven jaar na de brand in het paviljoen, toen een Chinees restaurant, is het nog steeds niet vrijgegeven voor herbesteding en neemt de verloedering overhand toe. Deze toestand is kwalijk voor de instandhouding en

de toeristische promotie van de molen, het imago van de omgeving en zet aan tot vandalisme.

Wij wenden ons ook tot Zuhair Demir, Vlaams minister bevoegd voor Omgeving, Justitie, Toerisme en Energie. De inhoud van dit dossier valt ook onder haar bevoegdheid: de bevordering van duurzaam toerisme, het belang van windenergie, de handhaving van ons rechtssysteem.

Wij signaleren dat de stad Antwerpen geen juridisch grond heeft om de molen op Sint-Anna te laten verdwijnen en eerdere beloftes moet intrekken, haar aandacht moet richten op de opportuniteiten die de molen biedt voor de herinrichting en de toeristische aantrekkingskracht van Sint-Annastrand, zijn educatieve en ecologische troeven moet uitspelen, tot slot dat ze haar plannen in die zin moet herzien, wettelijk verankeren en financieel ondersteunen.

Wij verwachten dat de bevoegde ministers en het stadsbestuur van Antwerpen in deze hun verantwoordelijkheid opnemen en dat alle medestanders in dit dossier hun stem laten horen.

Dit document werd samengesteld door
Greet Plomteux, erfgoedconsulente op rust
Op 22 augustus 2021

Bronnen

[Tussen hemel en aarde. Een herwaardering van het windmolenerfgoed in Vlaanderen | Vlaanderen.be](#)

[Windmolen van Sint-Anneke | Inventaris Onroerend Erfgoed](#)

[Molen van Sint-Anneke | Molen van t Veertje | Belgische Molendatabase | Molenecho's](#)

[Rode Molen | Verdwenen molens | Belgisch Molenbestand | Molenecho's.](#)